

Bransjestandard for personvern i digitale læremidler – en løypemelding

Skal si litt om

- Bakgrunn og behov
- Prosessen så langt
- Veien videre

Vegard

Østhagen

Complianceansvarlig

Gyldendal

Undervisning

veo@gyldendal.no

Bakgrunn og behov

Datatilsynet slår alarm: – Utgjør en stor trussel for personvernet til barn og unge

Elever blir utsatt for målrettet reklame og er lykkelig uvitende om personopplysninger som kommer på avveier.



BRUKER IPAD: Fagerli skole i Larvik er en av skolene som har strenge rutiner, som i prinsippet skal ivareta personvernet i stor grad.

FOTO: LARS TORE ENDRESEN / NRK

[Tom Ole Buaas](#)
Journalist

[Bjørn Atle Gildestad](#)
Journalist

[Lars Tore Endresen](#)
Fotograf

Kilde: NRK
Vi rapporterer fra Larvik

Publisert 18. mai kl. 09:26
Oppdatert i går kl. 09:43

Funn fra tilsyn med personvernet i skolen

Datatilsynet har gjennomført *tilsyn* med kommuners ivaretagelse av elevenes personvern i digitale læringsverktøy i skolen. – Vi ser at hundrevis av digitale læringsverktøy ikke blir vurdert godt nok, sier direktør Line Coll.



Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun sier at det allerede jobbes med en felles støttetjeneste for kommunene.

FOTO: LARS THOMAS NORDBY / NRK

– Dette tilsynet bekrefter noe vi har vært urolige for. Derfor er det min jobb nå gi dem den hjelpen de trenger, så de kan overholde lovene vi har.

– Mange etterlyser statlige retningslinjer. Hva er ditt svar på det?

– Det skal vi få til. Sammen med kommunene må vi få på plass bedre støttetjenester i dette viktige arbeidet.

Rammene rundt elevs personvern i skolen

- Barn har krav på et særlig vern
- Det er skolen som velger hvilke digitale løsninger de skal benytte og bestemmer omfanget av bruken
- Det er vanskelig for eleven å forstå omfanget av behandlinger fra en digital tjeneste – enda vanskeligere å vurdere helheten i den digitale skolehverdagen
- Ulike aktører kan ha ulik informasjon om eleven; lærer, skolen/kommunen, leverandør, underleverandører
- Samme type opplysning kan behandles ulikt hos ulike leverandører - skaper usikkerhet



Elevens perspektiv

- Elevorganisasjonen; «Elever skal **selv velge hvilke data de deler** med lærere i digitale læremidler (<https://elev.no/politikk/> s49)
- Læringsanalyseutvalget (NOU 2023:19, elev på 9. trinn):
 - «Jeg synes det blir litt vanskelig at lærer skal se alt. Vi **blir utrygge og redd for å gjøre feil**. Du kan jo forstå det senere, og da får kanskje ikke lærer det med seg. Det blir litt som å levere inn kladdearket hver gang du gjorde noe»
- Redd Barna (2023) formulerer det slik: Det må gjøres en vurdering på **hva av elevenes arbeid som kan vurderes og hva som ikke trengs å vurderes**. Med innføringen av digitale læremidler og nettbrett i den norske skolen, kan elevene oppleve å **bli vurdert hele tiden**. Elever trenger en pause fra å bli kontinuerlig vurdert. (s. 13)







Like opplysninger kan behandles ulikt hos ulike leverandører

- Hva lærer ser – eks tid brukt vs klokkeslett
- Hvor lenge ulike opplysninger skal lagres – «korte» vs «lange» data
- Hva skoleeier mottar
- Hvilke opplysninger er nødvendige?

Hvordan ivareta formålet med behandlingene så trygt som mulig?

Norm (sosial, etisk) regel, rettesnor, konvensjon
- 'Normen' i helsesektoren

Standard «Vanlig» – vs standard godkjent av standardiseringsorgan, eks
Standard Norge

Adferdsnorm refererer til GDPR (art 40 og 41)

En adferdsnorm skal

- Oppfylle et behov i sektoren ved en eller flere behandlingsaktiviteter
- Forenkle anvendelsen av GDPR
- Presisere anvendelsen av GDPR
- Gi tilstrekkelige garantier
- Ha mekanismer for kontroll av etterlevelse



Prosess

SN/K 186 Læringskomiteen i Standard Norge

- Bred deltakelse fra leverandører – store og små, kommuner/KS, UDIR.
 - NS 4180 Læringsteknologi – Metadata for læringsressurser
- Opphav til SN/K 607 Universell utforming av digitale læremidler
 - Egen prosess for å forstå anvendelse av regelverket for digitale læremidler
 - Overordnet veileder
 - Dynamisk nettsted



Prinnsipper for arbeidet med bransjestandard

- Åpenhet:
 - Alle relevante interessenter som bedrifter, myndigheter, forbrukere, forskningsinstitusjoner og arbeidstakere, kan delta i arbeidet.
- Frivillighet
 - Deltakelse i standardiseringsarbeid er frivillig. Arbeidet skjer etter regler og retningslinjer som alle involverte må følge.
- Konsensus
 - Målet er størst mulig enighet, men ikke nødvendigvis enstemmig oppslutning om det endelige resultatet.



Så langt

- Forslag til diskusjon fremlagt i komitémøte 5 februar
- Oppstartsmøte 24 mars; Bransje, UDIR, KS, SIKT
- Arbeidsgruppe oppstart i mai – jevnlige møter fremover
 - Aschehoug, BS Undervisning, Cappelen Damm, Creaza, Gyldendal, Visma Flyt
 - Åpent for sparring med KS og UDIR
 - Møte med Datatilsynet 19/5



Avgrensning av produkttyper

- **Læremidler**
- Læringsressurser
- Digitale verktøy
- LMS
- SAS

- Forslag:

Digitale tjenester der eleven logger seg på gjennom FEIDE og som benyttes i undervisning og dekker hele eller vesentlige deler av kompetansemålene.



Mulige problemstillinger

- Behandlingskategorier
 - Pålogging
 - Elevinteraksjon (det eleven svarer eller produserer)
 - Læringsanalyse
 - Meta-analyse
 - KI – automatiserte beslutninger
- Konkrete behandlinger
 - Lærervisning
 - Kladdefunksjonalitet
 - Lagringstid
 - Pseudonymisering/anonymisering





Veien videre

Veien videre

- Fase 1. Presiser avgrensinger – hvem den gjelder for og hvilke behandlingstyper
- Fase 2. Vurderinger av behandlinger og presisere krav
- Fase 3. Forankre vurderinger og krav
- Fase 4. Utarbeide mekanismer for etterlevelse og kontroll (adferdsnorm)

Utfordringer

- Hensiktsmessig avgrensning?
- Tett nok dialog med KS og UDIR?
 - Kobling til læremiddelkatalog og støttetjeneste?
- Hva mener elevene?
- Kapasitet! Fortsatt ikke ordentlig i gang med diskusjoner om konkretiseringer



Er det noen kommuner vi kan sparre med?

veo@gyldendal.no



Gyldendal